

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดย  
รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3  
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Development of Academic Achievement in Analytical Geography of  
Thailand by Cooperative Learning Model for Social Studies Teaching  
Students 3 Grade,

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

กิตติยานนท์ วรรณวงศ์<sup>1\*</sup>, สุทธินันท์ พรหมพันธุ์<sup>2</sup>, พระครูใบฎีกาเดชา คุณสมปโน<sup>3</sup>  
พระปลัดวันต์ ธีรโร<sup>4</sup>, สุทธิพงษ์ สายาพัฒน์<sup>5</sup>

Kittiyanon Wannavong<sup>1\*</sup>, Shuttinun Promphunjai<sup>2</sup>, Phrakhrubaidikadacha  
Chunasumpunno<sup>3</sup>, Phraparutwasun Teerawaro<sup>4</sup>, Suttipong Sayapat<sup>5</sup>

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน<sup>1\*,2,3,4,5</sup>

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

Author for Correspondence: Email: kittiyanon.wan@mbu.ac.th\*

**บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เปรียบเทียบ  
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนา  
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการ  
เรียนรู้แบบร่วมมือ นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช  
วิทยาลัย รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลัง  
เรียน กลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาม  
กุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ภาคเรียนที่ 1/2567 จำนวน 35 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่  
แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการ  
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ paired  
sample t-test

**ผลการศึกษาวิจัยพบว่า**

1) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิง  
วิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา  
ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จำนวน 35 รูป/คน ผลสัมฤทธิ์  
ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ ( $\mu = 15.03$ ,  $\sigma = 2.61$ ) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน  
เท่ากับ ( $\mu = 23.97$ ,  $\sigma = 2.85$ ) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการ  
เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี  
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ  
เรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักศึกษาด้านวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\mu = 4.51$ ,  $\sigma = 0.50$ )

**คำสำคัญ:** การพัฒนาผลสัมฤทธิ์; วิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์; การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

Received:26/06/2568, Revised:09/08/2568, Accepted:09/08/2568

## Abstract

This research aimed to 1) develop academic achievement, compare academic achievement, and 2) study students' satisfaction towards the development of academic achievement in the analytical geography of Thailand course by cooperative learning model for students in the Social Studies Teaching Program, Mahamakut Buddhist University. The research design was a single group experimental research with pre-test and post-test. The target group was 3<sup>rd</sup> year students in the Social Studies Teaching Program, Mahamakut Buddhist University, Isan Campus, Semester 1/2024, totaling 35 students. The instruments used were academic achievement test and satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and paired sample t-test.

### The results of the research revealed that

1) A comparison of academic achievement in the analytical geography of Thailand by the cooperative learning model of 35 person students of the Social Studies Teaching Program, Mahamakut Buddhist University, Isan Campus. The academic achievement before learning was equal to ( $\mu = 15.03$ ,  $\sigma = 2.61$ ) and the academic achievement after learning was equal to ( $\mu = 23.97$ ,  $\sigma = 2.85$ ). When comparing the difference between the academic achievement before and after learning, it was found that the academic achievement after learning was higher than before learning with statistical significance at the level .05.

2) The results of the study of student satisfaction towards the development of learning achievement in the analytical geography of Thailand course by the cooperative learning model for third-year students in the Social Studies Teaching Program, Mahamakut Buddhist University, Isan Campus, were at the highest level overall ( $\mu = 4.51$ ,  $\sigma = 0.50$ ).

**Keywords:** Development of Achievement; Analytical Geography of Thailand; Collaborative Learning Management

## 1.บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาสังคมและสร้างความสำเร็จก้าวหน้า เนื่องจากเป็นกระบวนการหล่อหลอมและพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้พร้อมดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน แนวทางนี้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข และมีรายได้” ทั้งในระหว่างศึกษาและหลังจบการศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม ปัญญา และความสามารถแข่งขันในระดับโลก มาตรฐานการเรียนรู้ดังกล่าวไม่เพียงเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาผู้เรียน แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดสิ่งที่ต้องสอน วิธีสอน และการประเมินผล อย่างไรก็ตาม ความท้าทายยังคงอยู่ที่การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในรายวิชาที่ต้องการทักษะการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้กับการดำเนินชีวิต เช่น รายวิชา ภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ การดำเนินชีวิตในสังคม การศึกษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความสำเร็จก้าวหน้า และแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาถือเป็นกระบวนการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ช่วงชีวิตตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพ และวัดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่มุ่งเน้นในด้านการอุดมศึกษา คือ “เรียนดี มีความสุข มีรายได้” ให้ยึดนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง หัวใจสำคัญ คือ การลดภาระของนักศึกษาและผู้ปกครอง และการลดภาระของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งจะทำให้ นักศึกษามีความสุข ทั้งในระหว่างการศึกษาและเมื่อจบแล้วมีอาชีพ มีรายได้ รวมทั้งทำให้อาจารย์ผู้สอนมีความสุข สามารถทำงานได้คล่องตัว (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2567: 50) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ และกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีชีวิต ความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก และมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กล่าวถึง "การศึกษา" ว่าเป็น กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงาม ของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรมการสืบสาน ทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการ จัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคล เรียนรู้ อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ โดยในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ ยัง

เป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐาน การเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 8)

สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้ (ทองเวียน ภวัรงค์ 2547: 56) การเรียนรู้ที่ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกันรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสำเร็จ จากการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน (ทิตินา แคมมณี 2551: 98) การเรียนรู้แบบร่วมมือ ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3 - 6 คน โดยสมาชิกในกลุ่มบ้านของเราได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาสาระคนละ 1 ส่วน (เปรียบเทียบได้ ชิ้นส่วนของภาพตัดต่อคนละ 1 ชิ้น) และหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ผู้สอน มอบหมายให้ ช่วยกันเรียนรู้ เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักปรับตัวตามสภาพแวดล้อม สามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมตามยุคสมัย อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และยึดมั่นในคุณธรรม เพื่อสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ เป็นหนึ่งในรายวิชาสำคัญภายใต้กลุ่มสาระนี้ เนื่องจากเป็นศาสตร์ที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ เชื่อมโยงสภาพแวดล้อมกับการดำเนินชีวิตและการพัฒนาของสังคมไทย การเรียนรู้ภูมิศาสตร์จึงช่วยเสริมสร้างมุมมองเชิงวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากร สภาพแวดล้อม และการใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งยังปลูกฝังความสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยที่มีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมโลก อย่างไรก็ตาม ในอดีตพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภูมิศาสตร์ของผู้เรียนหลายระดับยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ สาเหตุอาจมาจากวิธีการสอนที่เน้นการท่องจำมากกว่าการคิดวิเคราะห์ การขาดสื่อการเรียนรู้อันทันสมัย และการไม่เชื่อมโยงบทเรียนกับสถานการณ์จริงในปัจจุบัน ปัญหาเหล่านี้จึงนำไปสู่คำถามสำคัญในการวิจัยว่า "จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภูมิศาสตร์ ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์อย่างไร เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยในหลายโรงเรียนยังคงใช้วิธีการบรรยายเป็นหลัก ซึ่งอาจไม่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานร่วมกันของผู้เรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สูงเท่าที่ควร งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศชี้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน เสริมทักษะการคิดขั้นสูง และพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสร้างแรงจูงใจและความมีส่วนร่วมของผู้เรียนมากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ในรายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และเสริมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับนโยบายหลักของประเทศ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในเนื้อหาภูมิศาสตร์และสามารถถ่ายทอดความรู้ต่อไปยังผู้เรียนในฐานะครูในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความเข้าใจในศาสตร์การสอนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพครู อันสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด และเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลในการพัฒนาทักษะทางสังคมและวิชาชีพครู จึงเป็นทางเลือกที่สำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ ใฝ่ค้นคว้า และสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพร้อมทั้งนำความรู้ไปประยุกต์ใช้และพัฒนาการเรียนการสอนในอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเกิดความสนใจในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ เนื่องจากเล็งเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดในการกระตุ้นความสนใจและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน อีกทั้งยังต้องการส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 อาทิ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นครูที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายหลักของประเทศและมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นนวัตกรรมการสอนที่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยเลือกศึกษารูปแบบนี้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

## 2.วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

### 3.วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ของวิธีการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pre-test Post-test Design) กลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ภาคเรียนที่ 1/2567 จำนวน 35 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้ ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ จำนวน 25 ข้อ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน กำหนด เกณฑ์การพิจารณา คือ เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1 ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0 เห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินโดยค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่มีค่าความสอดคล้องอยู่ในระดับ 0.5-1.0 จึงจะนำไปใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 70-71) เป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มาเทียบกับเกณฑ์ การประเมินที่กำหนด เพื่อแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51-5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51-4.50 หมายความว่า ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51-3.50 หมายความว่า ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51-2.50 หมายความว่า ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-1.50 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

#### 4.ผลการวิจัย

**ตารางที่ 1** ตารางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน

| การทดสอบ  | N  | $\mu$ | $\sigma$ | t     | df | Sig.  |
|-----------|----|-------|----------|-------|----|-------|
| ก่อนเรียน | 35 | 15.03 | 2.61     | 23.00 | 34 | 0.000 |
| หลังเรียน | 35 | 23.97 | 2.85     |       |    |       |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (\* $p < .05$ )

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จำนวน 35 รูป/คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ ( $\mu = 15.03$ ,  $\sigma = 2.61$ ) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ ( $\mu = 23.97$ ,  $\sigma = 2.85$ ) และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตารางที่ 2** ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

| รายการ                                  | ระดับความพึงพอใจ |          | แปลผล     |
|-----------------------------------------|------------------|----------|-----------|
|                                         | $\mu$            | $\sigma$ |           |
| ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน              | 4.55             | 0.50     | มากที่สุด |
| ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้               | 4.54             | 0.50     | มากที่สุด |
| ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | 4.47             | 0.50     | มาก       |
| ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน          | 4.52             | 0.52     | มากที่สุด |
| ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้             | 4.47             | 0.50     | มาก       |
| รวม                                     | 4.51             | 0.50     | มากที่สุด |

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปี

ที่ 3 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\mu=4.51$ ,  $\sigma=0.50$ )

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\mu=4.55$ ,  $\sigma=0.50$ ) ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\mu=4.54$ ,  $\sigma=0.50$ ) ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\mu=4.52$ ,  $\sigma=0.52$ ) ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ( $\mu=4.47$ ,  $\sigma=0.50$ ) และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\mu=4.47$ ,  $\sigma=0.50$ )

### 5.อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คมกริช พะเลียง และ ธัชชัย จิตรนันท์ (2562: 7-18) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน พบว่า หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิรา สิงห์สุวรรณ และคณะ (2565: 39-54) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่องออมไว้มัซตสน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่องออมไว้มัซตสน โดยมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\mu=4.51$ ,  $\sigma=0.50$ ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนาล สุทธิประภา (2560: ค-ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT อยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะบุตร ถิ่นถา (2564: 111-125) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้วิชา

ภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์อยู่ในระดับดี ( $\bar{X}=4.45, S.D.=0.55$ )

## 6. ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะนำผลวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

### 1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูควรทำความเข้าใจขั้นตอนการสอนอย่างละเอียด และสร้างบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น พร้อมให้คำชี้แนะอย่างทั่วถึงการสอนเช่นนี้ช่วยให้ Cooperative Learning มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 ออกแบบกิจกรรมหลากหลายที่สอดคล้องกับความถนัดและสถานการณ์ของผู้เรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมและการปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ วิธีนี้สามารถกระตุ้นความสนใจและเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้มากขึ้น

1.3 การจัดสรรเวลาในการเรียนควรเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมร่วมกันในแต่ละขั้นตอนได้อย่างเต็มที่การมีกำหนดเวลาเพื่อการปฏิบัติจริงช่วยให้เน้นเรียนรู้เชิงลึกและลดความเร่งรีบ

### 2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายการวิจัยไปยังตัวแปรด้านทักษะอื่น ๆ เช่น การคิดเชิงสร้างสรรค์, เจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา, หรือความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อดูว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยพัฒนาคนได้หลายมิติจริงหรือไม่

2.2 ควรเปรียบเทียบการใช้งาน Cooperative Learning กับรูปแบบอื่น เช่น ทฤษฎีพหุปัญญา หรือวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น การเปรียบเทียบจะช่วยให้ทราบว่าวิธีไหนเหมาะสมที่สุดสำหรับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

2.3 ศึกษาการประยุกต์ใช้ Cooperative Learning ในระดับต่าง ๆ หรือเนื้อหาอื่น ๆ ของรายวิชาเพื่อวัดผลในบริบทที่หลากหลาย เพื่อให้ทราบว่าเทคนิคนี้สามารถนำไปใช้ในบริบทการเรียนการสอนอื่น ๆ ได้หรือไม่ และในลักษณะใด

2.4 จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยนาฏศิลป์ ทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาอื่น หรือระดับชั้นอื่น ๆ

## 7.ข้อค้นพบจากการวิจัย

จากการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย โดยสมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้เรียนเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และร่วมกันรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของกลุ่มเป็นรูปแบบที่เหมาะสม มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ สำหรับครูผู้สอนสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทางด้านภูมิศาสตร์ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออาชีพครูในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยพัฒนาองค์ความรู้และสามารถบูรณาการจัดการจัดการเรียนรู้ต่อไปในห้องเรียนของตนเอง ต่อไป

## 8.บรรณานุกรม

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567). **แผนปฏิบัติการรายปี พ.ศ. 2567**.กลุ่มพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน, สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม,หน้า 50.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด,หน้า 8.
- คมกริช พะเลียง และ ธัชชัย จิตรนันท์. (2562). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD)**. วารสารการบริหารและนิตเทศการศึกษา, ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม – เมษายน 2562, หน้า 7-18.
- ทองเวียน ภาวรงค์. (2547). **การพัฒนาแผนการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรป และ ทวีปแอฟริกา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาสังคมศึกษา,คณะครุศาสตร์,มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,หน้า 56.
- ทิตนา แหมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 8)**. กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด,หน้า 98.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10)**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น,หน้า 70-71.
- \_\_\_\_\_. **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10)**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น,หน้า 121.

- ปิยนถ สุทธิประภา. (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน, สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, หน้า ค-ง.
- ปิยะบุตร ถิ่นถา. (2564). การจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2564, หน้า 111-125.
- สุธิรา สิงห์สุวรรณ และคณะ. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่องออมไว้ไม่ขาดสน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2565, หน้า 39-54.